

השבת של רבי נחמן מברסלב

לזכרון נצח מורינו ר' ישראל בער אודסר בן ר' אייזיק שלמה, זצ"ל

שבת וארא

וַיִּבְלַע מִטָּה אֶהָרִן אֶת מִטּוֹתָם... (ז, יז)

צריכין להכיר חסרונו ואף על פי כן יבטח בה' ובצדיקי האמת, כי ה' יתברך יעזר לו בחסדו הגדול. וכן מבאר בילקוט ראובני על פסוק (שמות ו): **ולא שמעו אל משה מקצר רוח** וכו' כלומר, משום דחזו דלא הוי בהון עובדין דכשרין וטבין וכו' [מפני שראו שלא היה בהם מעשים כשרים וטובים וכו'], עיין שם. וכן מבאר עוד במקום אחר, היינו שעיקר פגם האמונה שלהם היה מחמת ענוה פסולה שהוא בחינת מ'חין דקטנות, ועל כן באו לפגם גדול כל כך שלא שמעו אל משה. (הלכות תפילין ו- אות ל"א בסוף)

וַיִּבְלַע מִטָּה אֶהָרִן אֶת מִטּוֹתָם... (ז, יז)

את זה לעמת זה עשה אלקים. ונתן כח גם בהסטרא אחרא שתוכל להתעקם כקוף בפני אדם, עד שיש כח גם להחרטמים והמכשפים שיעשו כמעשה הצדיקים לפעל פעלות על ידי שמות הטמאה, כמפ'רש בתורה לענין המופתים הנוראים שעשה משה רבנו, ויעשו גם החרטמים בלהטיהם כן. אבל בוודאי אמתת הקדשה ידה על העליונה ולעולם גברה יד משה עליהם. כמו שכתוב (שמות ז) **ויבלע מטה אהרן את מטותם**. עד שבכמה אותות לא יכלו החרטמים להוציא, עד שהכרחו להודות ולומר **אצבע אלקים הוא**. ואם אף על פי כן החזיק לב פרעה, אבל בסוף ה'כרח להודות ולומר ה' הצדיק ולשלחם בעצמו. ואחר כך נתחרט ורדף אחריהם עד הים. ושם הראה ה' את ידו הגדולה ובקע את הים לפני בני ישראל ופרעה סבר שגם הוא יעבר הים ורדף אחריהם לתוך הים וישב ה' עליהם את מי הים וכו'.

והנה מכל המעשיות הנוראות האלו ומכל מה שמבאר בספרי קד'ש מזה, אנו רואין גדל כח הבחירה שנתן ה' יתברך להאדם בזה העולם המעשה. ועיקר הבחירה על ידי שהעלים רצונו, ואינו מגלה סודו כי אם לעבדיו הנביאים הרודפים ומתייגעים להשיג רצונו. ואלו הנביאים והצדיקים אמתיים מגלים רצונו על ידי תפלתם הקדושה, שעל ידי זה הם עושים מופתים ואותות נוראות בעולם. והעיקר הוא משה רבנו שהוא רבן של כל הנביאים שעשה אותות ומופתים נוראים בעולם אשר לא נשמעו ולא נראו בכל הארץ, כמו שכתוב (דברים ד) **הנהיה כדבר הגדול הזה** וכו', וכל מה שעשה הכל היה על ידי תפלה כמו שכתוב (שמות טו) **ויצעק אל ה'.**

וכן באלישע אמרו רבותינו ז"ל (מגלה כז) ואלישע כל מה דעביד בתפלה הוא דעביד. אבל אם כן כבר היה מתבטל הבחירה והיה מתבטל כל העולם שנברא רק בשביל הבחירה. ועל כן כל ימי קיום העולם בהכרח שיהיה בחירה. על כן בדרכי נפלאותיו יתברך נתן כח גם להסטרא אחרא שיהיה להם כח לעשות איזה מופתים לפי שעה על ידי כשפים ושמות הטמאה. (הלכות ברכת השחר ה- אות ע"ו)

וַיִּכְבַּד פְּרַעֲה אֶת לְבָבוֹ... (ח, כב)

בוודאי ה' יתברך עוסק בתקון העולם תמיד, ובוודאי הוא גומר תמיד ויגמר הכל כרצונו. ואפילו מי שהוא רשע ובעל עברות, חס ושלום, אף על פי כן אינו עושה לה' יתברך כלל, בבחינת **שחת לו לא**, וכמו שכתוב: **אם חטאת מה תפעל לו** וכו', כי ה' יתברך מאד

עמקו מחשבותיו, ויודע להפך הכל לכבודו ולרצונו, כי **אתה מרום לעולם ה'**, וכמו שפירש רש"י: לעולם ידך על העליונה. ואף על פי כן ישלם ה' לעשה רעה כרעתו, כי אף על פי כן אסור לנו לעשות שום דבר כנגד התורה, חס ושלום, ומי שפוגם איזה דבר כנגד התורה, הוא פוגם, חס ושלום, בכל העולמות ומחריב ומקלקל הרבה, כמובא בכל הספרים, ואף על פי כן ה' יתברך גומר תמיד ויגמר הכל כרצונו.

וזה הדבר אי אפשר להבין כלל, כי הוא עניין המבוכה הנוכרת לעיל, שהכל נעשה על ידי ה' יתברך לבד, ואף על פי כן הכל תלוי בבחירתו של האדם, שזה אי אפשר להבין בשום אופן כני"ל. ועל כן יש כמה דברים שהאדם עושה כנגד רצון ה' יתברך, היינו כנגד דרך התורה הקדושה, ואחר כך על ידי זה דייקא גומר ה' יתברך כרצונו, ואף על פי כן זה האדם שעשה העברה ענוש יענש כראוי לו, כמו שמצינו בכמה דברים, כמו למשל בפרעה וסנחריב והמן, וכן כל המעיקים ומצרים לישראל, שהכבידו לבם נגד ה' יתברך, ואחר כך נתגדל ונתקדש ונתפרסם שם שמים על ידי זה דייקא, ואף על פי כן **אחרית רשעים נכרתה**, בבחינת **כי הנה איביך ה' וכו' יאבדו**.

וכן אצל בלעם, שאף על פי שהלך לקלל, חס ושלום, אף על פי כן ה' יתברך גמר כרצונו, וקבלו ישראל ברכות הרבה על ידו דייקא, ואף על פי כן הוא נענש הרבה לעולם ואחריתו עדי אבד. וכן מתנהג ה' יתברך תמיד, וכן הוא בכל אדם, כנוכר לעיל. (הלכות סימני בהמה וחיה ד' - אותיות מ' מ"א לפי אוצר הירא - יראה ועבודה - נ"א)

סיפור (ספר ימי מוהר"נ' לרבי נתן) - סימן יד המשך

... ובבואי למאהלוב, התחילו עלי מחדש מניעות הרבה מלנסוע לרבינו זכרונו לברכה, כי כבר מבואר לעיל קצת שהיה לי מניעות ויסורים הרבה לאין קץ בתחילת התקרבותי אליו, אשר אי אפשר להבין כלל איך זכיתי לשברם, וכל השומעם תצלינה אוזניו ולא בארתי חלק אלף מהם, אך עיקר גודל היסורים והמניעות לא נתמהמהו הרבה, כי ה' יתברך זכני ששברתיים במהירות, מגודל חזקי שיהיה איך שיהיה אהיה מקרב אליו זכרונו לברכה ויעבור עלי מה; ותכף גירש אותי אבי מביתו, ועל ידי זה ה'כרחו זוגתי אחר כך במשך חצי שנה לירד גם כן משלחן אבי נרו יאיר, והיינו ניוזנים על ש'לחננו, וכשראה אבי ובני ביתנו שאי אפשר להטות דעתי בשום אופן, נסתלקו ממני. וגם זוגתי, אף על פי שלא הייתה דעתה אז מסכמת כלל על נסיעתי לרבינו זכרונו לברכה, ה'כרחו גם כן בעל כורחה לבטל דעתה, כי ידעה והבינה שאי אפשר למנוע אותי מרבינו זכרונו לברכה בשום אופן בעולם.

וכל מה שעבר בזה, אי אפשר לספר, אך עיקר תוקף היסורין והמניעות לא נתמהמהו הרבה אם אמנם בוודאי גם אחר כך היו לי יסורים ומניעות הרבה כמעט בכל נסיעה ונסיעה, אך אף על פי כן, היו יסורים ומניעות שאפשר לסבלן, מאחר שכבר הייתי ניוזן על ש'לחני, וכל איש שורר בביתו, והייתי נוסע בכל עת שרציתי בכל שלושה או ארבעה שבועות או פחות, ולפעמים ישבתי אצלו איזה זמן, ובכל פעם שמעתי דברי אלקים חיים, תורות ושיחות ומעשיות נפלאות ונוראות אשר לא נשמעו מעולם, אשר החיה אותי ואת כל השומעים מפי ומפי

א"ת אר"ת א"ת
נ"ה נ"ה נ"ה נ"ה נ"ה
נ"ה נ"ה נ"ה נ"ה נ"ה
... א"ת א"ת א"ת

כתבי לדורי דורות לעולמי עד ולנצח נצחים, הלא הם כתובים על ספרנו, החפץ באמת יראה בעיניו ובלבו יבין וישב לה' יתברך על-ידם, ויבין וישכיל אפס קצה מה שזיכני ה' יתברך בימים ההם לשמוע מפיו הקדוש והנורא, דברים שכסה עתיק-יומין, דברים שלא שמעתן אוזן מעולם וכי וכי.

וכל זה נמשך בערך ארבע שנים, אחר כך בשנת תקס"ז הניל, שהתחיל גלוני וטלוטולי למאהלוב, חזרו ונתחדשו עלי מחדש לגמרי כל המניעות יותר מבתחילה, רק שבאופן אחד היו קלים מבתחילה, מחמת שהייתי כבר חזק בדעתי מאד מאד בלי שיעור, כי כבר זכיתי לשמוע מה ששמעתי ולטעום מצוף דבש אמריו הנעימים והקדושים, ועל ידי זה היה לי הכח לשבור המניעות, כי זה כלל אצלנו שעיקר כל המניעות הם רק מניעות המוח וכי, כמבואר בספרים בכמה מקומות עיני שם (לקוטי תנינא - סימן מ"ו), וכל מה שעבר עלי אז במאהלוב, אי אפשר לספר אך בקיצור אספר קצת.

עצות ותפילות

(לקוטי עצות - ממון, יח)

על-ידי שיהיה שונא בצע, שינא את הממון בתכלית השנאה, על-ידי זה יזכה לבוא לחכמה והשכל שעל-ידו זוכין להשגת אלקות. וכן להפך, על-ידי אהבת ממון הוא נופל מזה השכל, ונופל לשטות וכסילות ולעצבות ומרה שחורה, והקליפות וסטרא-אחרא מסבבין אותו בסבובים שלהם, שהם ההפוך משכל הניל (לקוטי מוהר"ן, סימן ל').

... עזרני והושיעני ומח' לי על כל עוונותיי המרובים, ותקנני בעצה טובה מלפניך והושיעני מהרה למען שמך, וזכני להתקרב אליך באמת מעתה ועד עולם. ועשה מה שתעשה, באפן שאזכה להשיג השגת

אלקותך, באמת ובאמונה שלימה בקדשה ובטהרה גדולה ובעונה אמתיות, כרצונך וכרצון צדיקך האמתיים. והגן בעדי ושמרני והצילני מתאוות ממון, שלא יעלה על לבי שום חמדה ותאוה לממון כלל, ואזכה להיות "שונא בצע" לשנא את הממון בתכלית השנאה, ותצילני מטרת הפרנסה ומיגיעת ורדיפת העולם הזה, ולא אבלבל את דעתי ולא אטרוד את מחשבתי בשום דבר מעסקי העולם הזה כלל, רק כל מחשבותיי וחכמותי ובינתי ודעתי ולבי ונפשי וגופי יהיו תמיד חבוקים ודבוקים בך ותאבים אליך ומשתוקקים לרוממותך באמת ובאמונה שלמה, עד שאזכה לחכמה

שלמה דקדשה, לחכמה תתאה ולחכמה עלאה, עד שאזכה להשיג תמיד השגת אלקותך באמת ובאמונה שלימה.

ותזכני תמיד להשגות חדשות אמתיות בידיעת רוממותך ובתשוקת אמונתך הקדושה, ותחנני מאתך דעה בינה והשכל, עד שאזכה ברחמיך להכניס השגת אלקותך גם בשאר אנשים רבים, בקדשה ובטהרה גדולה כרצונך הטוב. ואזכה ברחמיך לגלות ולפרסם אלקותך ורוממותך ואדנותך לכל באי עולם, וידע כל פעול כי אתה פעלתו ויבין כל יצור כי אתה יצרתו. ויתברך וישתבח שמך מלכנו בפי כל, ויתגלה ויתרומם ויתפאר ויתנשא ויתעלה מלכותך לעולם ועד, ויאמר כל אשר נשמה באפו ה' אלקי ישראל מלך ומלכותו בכל משלה... (לקוטי תפילות - מתוך תפילה ל')

מכתב

(ספר אפי הנחל א' - מכתב ל"ח)

ב"ה, ערב יום הכפורים תשכ"א, תל-אביב.

יקירי, בעל עין חדה לבחן ולתפס מי הוא הרבי האמת של כל העולמות, שכל חיותם וקיומם על-ידו. ה' יחיהו חיים אמתיים ויורוהו הדרך הטובה אשר ילך בה.

יקירי וחביבי כנפשי, חזק ואמץ. אל תתבהל ואל תתבלבל ואל תפל ברוחך משום דבר שבעולם, יהיה מה שיהיה, כי ברוך ה' יש לנו כתפים רחבים לסמך עליהם. כי דייקא בזה העולם החשוך של עכשו, בתקף עמק נפילתנו וירידתנו שירדנו פלאים בדור היתום בדור העני הזה, האיר ה' בעולם אור חדש, חדוש שבחדושים, נורא ונשגב מאד, אור צח ומצחצח, אור האורות, עלאה על כל עלאין, שעדין לא היה מימות עולם, שיכול לתקן את העולם, להמשיך כל העולם לה' יתברך אפילו את הרחוקים ביותר בתכלית הרחוק. ועל-כן ראוי לנו להתגולל

ברפש וטיט, ולרחש על הארץ גם בין נחשים ועקרבים, עד שנוכה לשאב ולינק מאורו הקדוש, כי כל זמן שהאדם משתדל ומבקש ומחפש להתקרב לצדיק האמת - יש לו תקוה לעולם, יהיה איך שיהיה, אפילו אם נפל לעמקי עמקי תהום תחתיות ומתחתיו עד שכמעט אינו יודע להבחין בין קדשת ישראל לזהמת עובדי כוכבים ומזלות. כי על-ידי הצדיק שהוא בחינת משה יכולים הכל לעלות משמד ממש לקדשת ישראל, רק העיקר שצריך להחשיך עיני דעתו לגמרי ולסלק שכלו וחכמתו לגמרי וישים עצמו כבהמה שאין לה דעת, ולסמך רק על אמונה לבד, וזה עיקר החכמה מכל החכמות. אך צריכים לשמר עצמו מאד מאמונות כזביות, אמונות של שטות והבל, שלא יהיה פתי יאמין לכל דבר. וזה בחינת בהמות טהורות ובהמות טמאות שהזהירנו ה' יתברך להבדיל בין הטמא ובין הטהור, כי האמונה היא בחינת בהמה כנ"ל, אך אמונה ישרה אמתית דקדשה היא בחינת בהמות טהורות, ואמונות כזביות הם בחינת בהמות טמאות.

הדורש שלומו והצלחתו בזה ובבא לנצח. ישראל דב אודסר

שיחות

(מר ישראל אודסר, צ"ל - המשך)

אנחנו [אני ורבי ישראל קארדונר] היינו בבית הכנסת ולמדנו כל הלילה, ולא הרגשתי שצריך לישון, וגם היה לו נרות וגפרורים, שזה היה יקר הערך... והוא היה עשיר, היה לו נרות, והדליק נר ולמד איתי ב"ליקוטי מוהר"ן" עד קרוב לאור הבוקר, עד ששמעתי הקול בכיה של האימא שלי, שהיא בכתה מאד כמו אחרי נפט, היא בכתה מאד: "אוי, בני ישראל בער, בני ישראל בער נאבד", ואני שמעתי, אז אמרתי לרבי ישראל: "אוי וי, זה כבר אחרי חצות הלילה, והאימא שלי מבקשת אותי", אז יצאתי מבית הכנסת והלכתי לאימא,

לפי הקול, אני הגעתי אליה, ואמרתי לה: "מה זה הבכייה?", אז היא אמרה: "מה זה עשיתי? איפה הלכת כל הלילה? על-כל-פנים אתה יודע עכשיו שצריכים לזרוק לאשפה כל הבצק, כל החלה וכל הלחם".

נו, ומהלילה הזו נעשה רעש בטבריה שהלילה הזה, נעשה ישראל בער ברסלבר. השכנים מהסביבה באו בבוקר, "מה זה היה הבכייה?" אז היא סיפרה: "איש אחד קנה לחם, והלך אתו [כל הלילה] ונעלם, ולא חזר כל הלילה", והם לא ידעו מי זה, אבל בבוקר שהלכתי לבית הכנסת ורבי ישראל היה בבית הכנסת ואני דיברתי אתו, אז אמרו: "נו, כבר

נעשה מה שנעשה בלילה הזה".

אחר כך ביום ראשון, הלכנו לשיבה, הוא למד איתי, ולמדנו ספרי רבנו וגמרא ו"שולחן ערוך", פוסקים, והם ראו, אוי וי, "ישראל בער נעשה ברסלבר!". עמד עלי מחלוקת, מלחמה גדולה והאבא והאימא והקרובי המשפחה וכל הישיבה וכולם, היה להם רחמנות גדול, רק זה אמרו: "אוי וי, ישראל בער נעשה ברסלבר, ישראל בער נעשה ברסלבר", הם הלכו מהישיבה, הם הלכו להחורים, לאבא ולאימא, וסיפרו להם: "אתם יודעים? ישראל בער נעשה ברסלבר", אז אמר אבא: "אני לא דואג, אני מכיר את הבר שלי, הוא מקיים כיבוד אב, אפילו יראה שאני אשלח אותו לאש, אין דוגמתו, הוא ירא שמים והוא מקיים מצוות כיבוד אב... הוא יבוא מהישיבה, ואני אגיד לו שאני לא רוצה, אז הוא בוודאי לא יהיה ברסלבר, אין לי שום דאגה", הם רעדו: "אתה לא יודע מה זה ברסלבר? הוא לא ישמע לך, אתה צריך מלחמה כבידה", אז הוא אמר: "אני לא דואג, אני מכיר את בני", אני באתי מהישיבה, אז אמר לי האבא: "אני שמעתי כולם מהישיבה, רב מוטל (מסלונים) וכולם באו ואמרו שאתה נעשית ברסלבר, תדע בני, רחם עלי, אני לא רוצה שתהיה ברסלבר, אני רוצה שתהיה איזה חסיד שאתה רוצה, אבל רק לא ברסלבר", אז אני אמרתי לו: "אבא, אתה מכיר אותי, אני מקיים כיבוד אב, בזה אני לא אשמע לך". אז הוא אמר: "הצדק אתם, הם אמרו שאני לא יודע מה זה ברסלבר", זה הפעם הראשון בחיי שאני שומע שהוא לא רוצה לקיים את דיבורו, אוי, מה שהיה אז? עכשיו אפשר לספר, הרב מוטל (מסלונים) וכל החסידים, כל העיר היה כבר רותח...

126 פרקים